

15. RESUMÉ

Rigorózní práce na téma porovnání právní úpravy rozvodu v českém a německém právu shrnuje základní problematiku týkající se rozvodu manželství a důsledků s ním spojených v České republice a ve Spolkové republice Německo.

V úvodu této práce se pojednává obecně o účelu právní úpravy rozvodu. Ten je spatřován v umožnění řešení a odstranění manželského konfliktu a jeho důsledků za pomoci orgánů k tomu způsobilých. Upozorňuje na nutnost právní regulace této problematiky v dnešní době, kdy dochází k neustálému zvyšování rozvodovosti.

V druhé části práce je stručně shrnut vývoj právní úpravy rozvodu na území českých i německých zemí od počáteční nerozlučitelnosti manželství až do současnosti..

Třetí část této práce, shodně pro Českou republiku i pro Spolkovou republiku Německo, se zabývá principem, na kterém je postaveno rozvodové právo. Jedná se o rozvrat manželství, který je zde i blíže definován.

Ve čtvrté části rigorózní práce je popsána procesní stránka rozvodu manželství, odděleně pro Českou republiku a Německo, takřka od podání návrhu na rozvod až po právní moc rozhodnutí o rozvodu včetně připravovaných změn v řízení o rozvodu v Německu.

Pátá část blíže rozebírá podmínky, které je třeba pro rozvod manželství splnit. S ohledem na skutečnost, že v České republice jsou způsoby rozvodu manželství dva, a to: sporný rozvod manželství dle § 24 zákona o rodině a rozvod bez zjišťování příčin rozvratu manželství dle § 24a zákona o rodině, činí tak pro každý způsob rozvodu samostatně. Shodně je postupováno i v případě německé první úpravy, kde se jedná o sporný rozvod a o rozvod tzv. „smluvený“.

Dále se práce věnuje ustanovením českého i německého právního řádu upravujícím ochranu manžela, který s rozvodem nesouhlasí a stejně tak i ochranu zájmů nezletilých dětí v souvislosti s rozvodem jejich rodičů.

V osmé části práce je pojednáváno o právní úpravě odloučeného žití manželů a o jeho následcích. Práce se zaměřuje pouze na německou právní úpravu, jelikož český právní řád tuto problematiku neobsahuje. Zmiňuje se o účincích odloučeného žití manželů na rodičovskou péči, na právo na výživné manžela, vybavení domácnosti, byt manželů, případné dědění po manželovi a další.

Devátá část řeší poměrně podrobně poměry dítěte po rozvodu jeho rodičů jak v českém právu, tak i v právu německém. Popisuje jednotlivé způsoby výchovy dítěte, úpravu výživného, styk s dítětem, ustanovení kolizního opatrovníka dítěte či případnou činnost psychologů. Zmiňuje se i o procesních právech dítěte a o syndromu zavrženého rodiče jako důsledku popouzení dítěte proti druhému rodiči.

Obsáhlá desátá část rigorózní práce se zabývá dalšími právními následky rozvodu, každým jednotlivě, samostatně pro Českou republiku a Německo. Jedná se o osobní status rozvedených manželů, příjmení, výživné rozvedeného manžela, majetek manželů po rozvodu, kdy německý právní řád upravuje, na rozdíl od našeho právního řádu, i vyrovnání nároků na důchodové zaopatření, a dále byt a bydlení manželů po rozvodu a konečně dědění.

V jedenácté části je pojednáváno o mediaci, jako o jedné z metod pomoci účastníkům rozvodového řízení.

Dvanáctá část zmiňuje vliv Evropské Unie na rozvod manželství a záležitosti s ním spojené především pokud se týče procesního práva. Zabývá se soudní příslušností, uznáváním a výkonem rozhodnutí.

Třináctá část jen velice stručně popisuje pravidla pro rozvod s mezinárodním prvkem jak v České republice, tak i v Německu.

Závěr rigorózní práce hodnotí stávající právní úpravu a zmiňuje připravované změny jak v oblasti občanského práva hmotného, tak i v občanském právu procesním.

V příloze rigorózní práce jsou k dispozici statistické ukazatele týkající se zpracovávané problematiky rozvodu manželství pro Českou republiku a Spolkovou republiku Německo.

RESUMÉ

Die rigorose Arbeit über die rechtliche Regelung der Ehescheidung im tschechischen und deutschen Recht rekapituliert die Grundproblematik der Ehescheidung und der dadurch entstehenden Konsequenzen in der Tschechischen Republik und in der Bundesrepublik Deutschland.

In der Einleitung dieser Arbeit wird allgemein das Ziel der rechtlichen Regelung der Ehescheidung behandelt. Das Ziel wird in der Ermöglichung der Lösung und der Beseitigung des Ehekonfliktes und dessen Folgen gesehen unter Hilfeleistung der dazu kompetenten Organe. Sie macht auf die Notwendigkeit der rechtlichen Regelung dieser Problematik in der heutigen Zeit aufmerksam, wann es zu einer ständigen Steigerung der Scheidungsquote kommt.

In dem zweiten Teil der Arbeit ist kurz die Entwicklung der rechtlichen Regelung der Ehescheidung auf dem Gebiet der tschechischen und deutschen Länder von der anfänglichen Untrennbarkeit der Ehe bis Gegenwart zusammengefasst.

Der dritte Teil dieser Arbeit, gleichlautend für die Tschechische Republik sowie für die Bundesrepublik Deutschland beschäftigt sich mit dem Prinzip, auf dem das Scheidungsrecht beruht. Es handelt sich um Scheitern der Ehe, das hier auch näher definiert wird.

Im vierten Teil der rigorosem Arbeit ist die Prozessseite der Ehescheidung beschrieben, getrennt für die Tschechische Republik und Deutschland, beinahe ab Scheidungsantrag bis zu der Rechtskraft der Entscheidung über die Scheidung inclusive der in der Vorbereitung sich befindlichen Änderungen im Ehescheidungsprozess in Deutschland.

Der fünfte Teil analysiert näher die Bedingungen, die für die Ehescheidung erfüllt werden müssen. Mit Rücksicht auf die Tatsache, daß es in der Tschechischen Republik zwei Arten der Ehescheidung gibt, und zwar: die streitige Scheidung gem. § 24 des Familiengesetzes und die Ehescheidung ohne Ermittlung der Scheiterungsgründen gem. § 24a des Familiengesetzes, ist jede Scheidungsart selbstständig analysiert. Gleichlautend wird auch im Fall der deutschen Rechtsregelung fortgeschritten, wo es sich um die streitige Scheidung und um die „verabredete“ Scheidung handelt.

Die Arbeit widmet sich ferner den Bestimmungen sowohl der tschechischen als auch der deutschen Rechtsordnung, die den Schutz des Ehemannes, welcher der Scheidung widerspricht und auch den Schutz der minderjährigen Kinder in Zusammenhang mit der Ehescheidung ihrer Eltern regeln.

Im achten Teil der Arbeit wird die Rechtsregelung des getrennten Lebens der Eheleute und dessen Folgen behandelt. Die Arbeit konzentriert sich nur auf die deutsche Rechtsregelung, weil die tschechische Rechtsordnung diese Problematik nicht enthält. Es werden die Auswirkungen des getrennten Lebens der Eheleute auf die elterliche Sorge, auf das Recht auf den Ehegattenunterhalt, auf die Haushaltsausstattung, auf die Wohnung der Eheleute, auf die eventuelle Erbschaft nach dem Ehemann und weitere erwähnt.

Der neunte Teil löst relativ ausführlich die Verhältnisse des Kindes nach der Scheidung seiner Eltern sowohl im tschechischen als auch im deutschen Recht. Es werden die einzelnen Arten der Erziehung eines Kindes, Ernährung, Verbindung zu dem Kind, Festlegung eines Kollisionskurators für das Kind oder Tätigkeit eventuellen Psychologen beschrieben. Es werden auch die Prozessrechte des Kindes und das Syndrom des verworfenen Elternteiles als Folge einer Aufreizung des Kindes gegen dem anderen Elternteil erwähnt.